

Bilde av tomt og travbane – 1965

Innhold

4-5	Oversikt
6-7	Området i dag
8-11	Historisk utvikling og kulturmiljø
12-13	Landskap og miljø
14-17	Bebyggelse og byrom
18-19	Kommunikasjon og målpunkt
20-21	Bo- og bymiljøutfordringer
22-23	Anbefaling
24	Kildehenvisninger

VILL

Utarbeidet av VILL arkitektur AS

Prosjektleder Ragnhild R. Grønner
 @: ragnhild@vill.no
 m: 410 48 428

Oversikt

Pågående planprosesser

Innefor analyseområdet

64460000

FANA. GNR 40 BNR 31, 293 MFL., ODINS VEG 45 OG 47

Omkringliggende

62310000

FANA. GNR 40 BNR 1 MFL., SKJOLD, FANA BLIKK

71100000

FANA. GNR 40 BNR 71 MFL., MÅRDALEN 33, REGULERINGSPLAN

70040000

FANA. GNR 40 BNR 187 MFL., SÆTREVEGEN

62660000

FANA. GNR 42 BNR 321 MFL., GAMLE KIRKEVEGEN

62880000

FANA. GNR 41 BNR 1255 MFL., E39 SYKKELSTAMVEG, DELSTREKNING 3, NESTTUN-FJØSANGER

71090000

FANA. GNR 44 BNR 695, APELTUNVEGEN

Nyere vedtatte planer

Innenfor analyseområdet

8790100

FANA. GNR 42 BNR 720 MFL., ODINS VEG, NESTTUN PARK- OG IDRETTSOMRÅDE (2011)

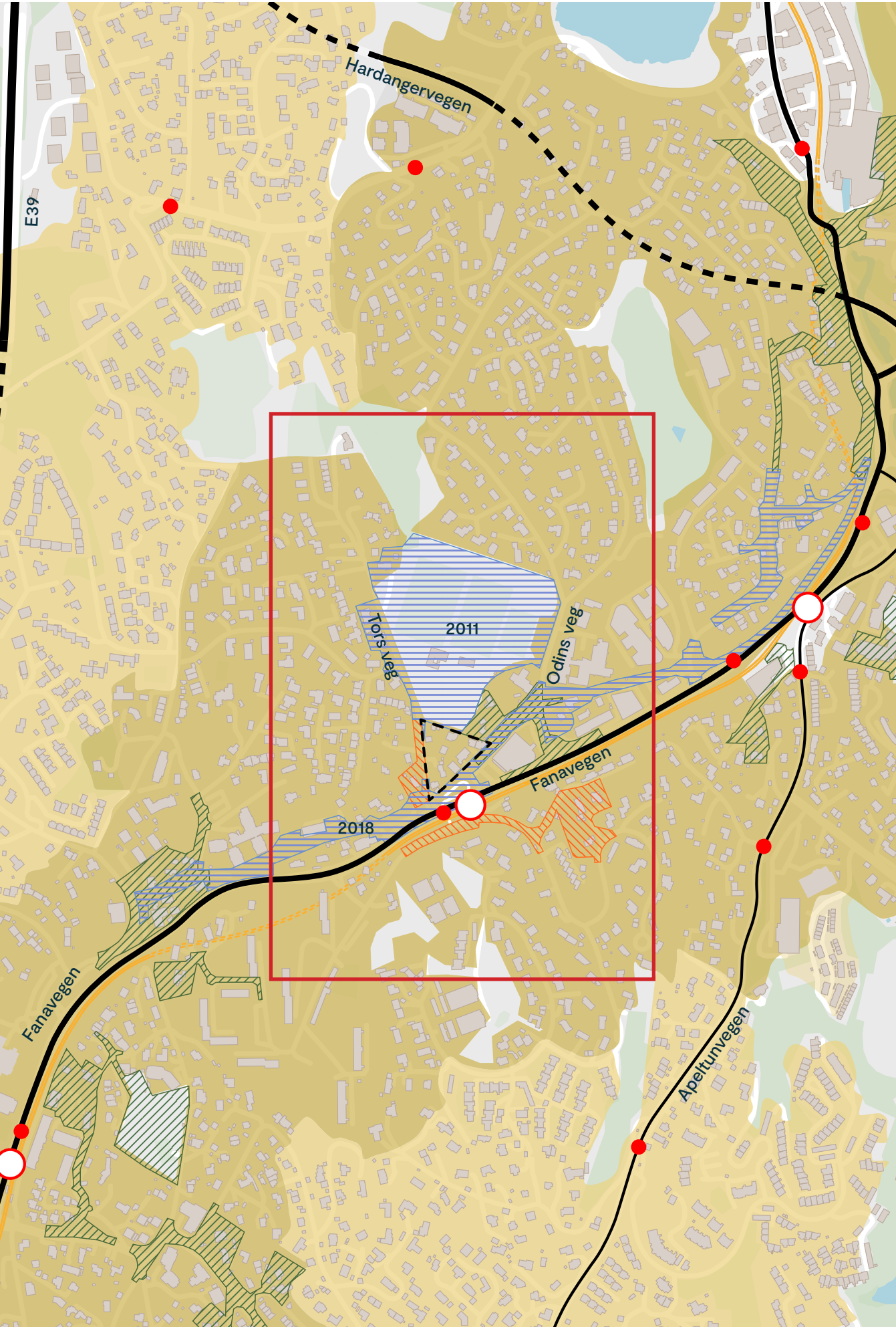
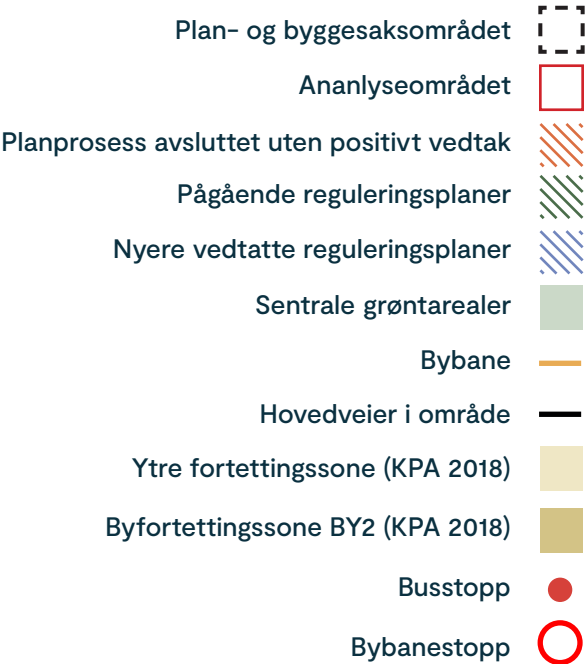
62870000

FANA. GNR 40 bnr 1714 mfl., OSBANEN OG FANAVEGEN, SYKKELSTAMVEG BERGEN, DELSTREKNING 4 (2018)

Analyseområdet ligger på Skjold i Fana bydel, nord for Fanavegen, på grensen til Nesttun. Bybanestoppet Skjold ligger ved Fanavegen sørvest for analyseområdet, Mårdalen ligger midt i analyseområdet og Nesttun sentrum ligger nordøst for området.

Området er angitt som byfortettingssone i KPA2018, med kort avstand til sentrums-kjernene ved Lagunen og Nesttun. Innenfor analyseområdet ligger også grønnstruktur som er definert i KPA2018. Området har gangavstand til viktige funksjoner som bybane, buss, dagligvarebutikker, barnehager, skoler og idrettsanlegg.

Nærheten til bybanestopp og andre målpunkt gjør at det er særlig aktuelt med fortetting. Det er en rekke pågående reguleringsplaner i og i nærheten av analyseområdet, i hovedsak konsentrert langs Fanavegen/Bybanetraseen. Tilsammen vil disse planene være med på å definere områdets karakter og utvikling.

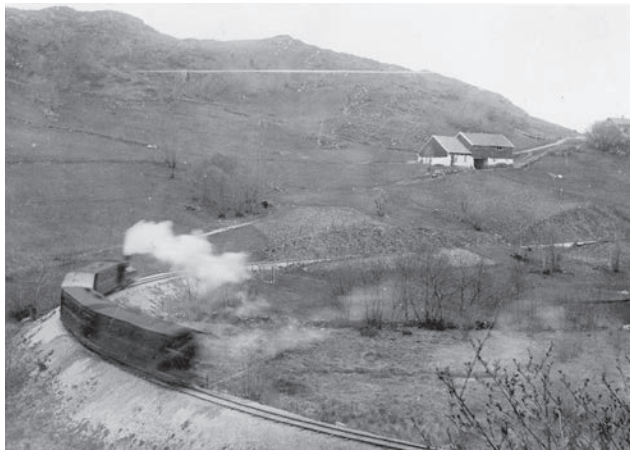

1:10000

Området i dag

Historisk utvikling og kulturmiljø

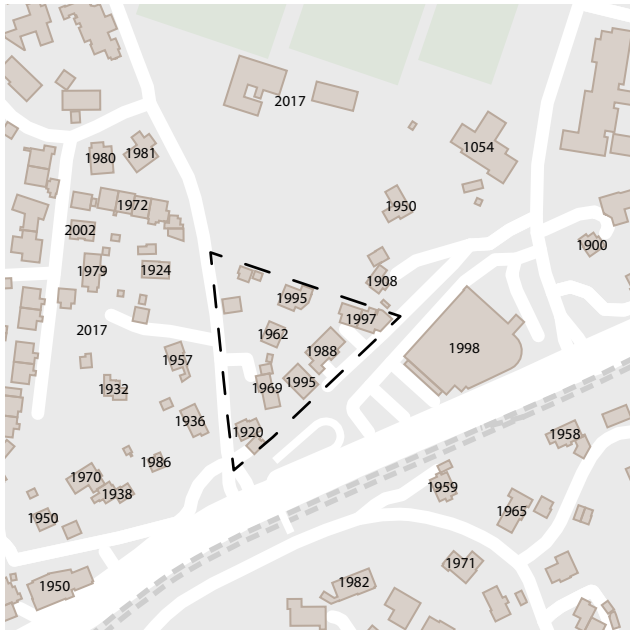

Osbanen ved Krohnhaugen, ved søre enden av Apeltunvatnet, rundt 1898. Toget er på veg frå Nesttun mot Os. Foto: N. N. Sontum.

Innefor analyseområdet finnes det ett kulturminn; et fjellanlegg lokalisert rett øst for krysset Odins veg / Fanavegen. Fjellanlegget var trolig tilflukt/dekningsrom for den store leiren ved tidligere Nesttun Travbane. Alliert etterretning pr. 1944 beskriver leiren som en artillerileir, bestående av ca. 30 brakker til ulike formål, og med anslått forlegningskapasitet for ca. 2000 soldater. Anlegget er nå i forfall. Det er også en gravhaug mellom Skjold skole og Fana Blikk, et stykke vest for analyseområdet [6,9].

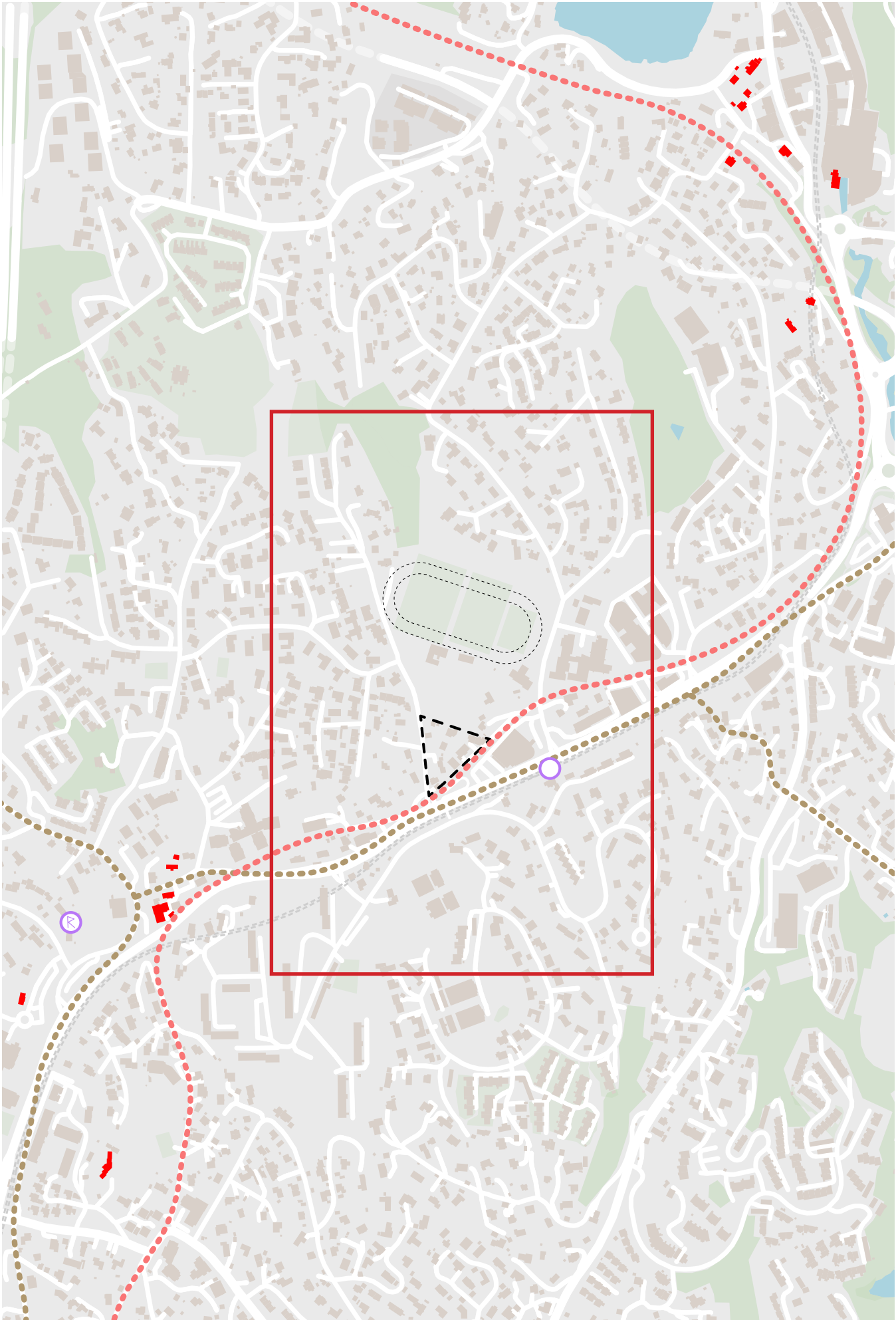
I tillegg er det noen områder utenfor selve analyseområdet som utmerker seg; Bygningsmiljøet rundt Fana Blikk, en eldre lemstove ved Skjold kirke, og det vedtaksfredete Råheimstova - alle øst for analyseområdet ved Skjold bybustopp [4,6]. Innenfor det aktuelle planområdet er det ett bygg med byggeår før 1940, og også enkelte på tilstøtende tomter [5] (Se kartutsnitt).

I KPA2018 er Fanavegen, Harald Skjolds vei og Slåtthaugvegen registrert med hensynssone kulturmiljø - historiske veifar. Osbanetraseen er registrert med hensynssone kulturmiljø - historisk jernbanetrase [5].

Byggeår for omkringliggende bebyggelse

- Plan- og byggesaksområde - - -
- Hensynssone kulturmiljø (historiske veifar) - - -
- Hensynssone kulturmiljø (gamle Osbanen) - - -
- Kulturminner ○
- Bygninger fra før 1900 ■

1:10000

Historisk utvikling og kulturmiljø

1951

1980

1935

1961

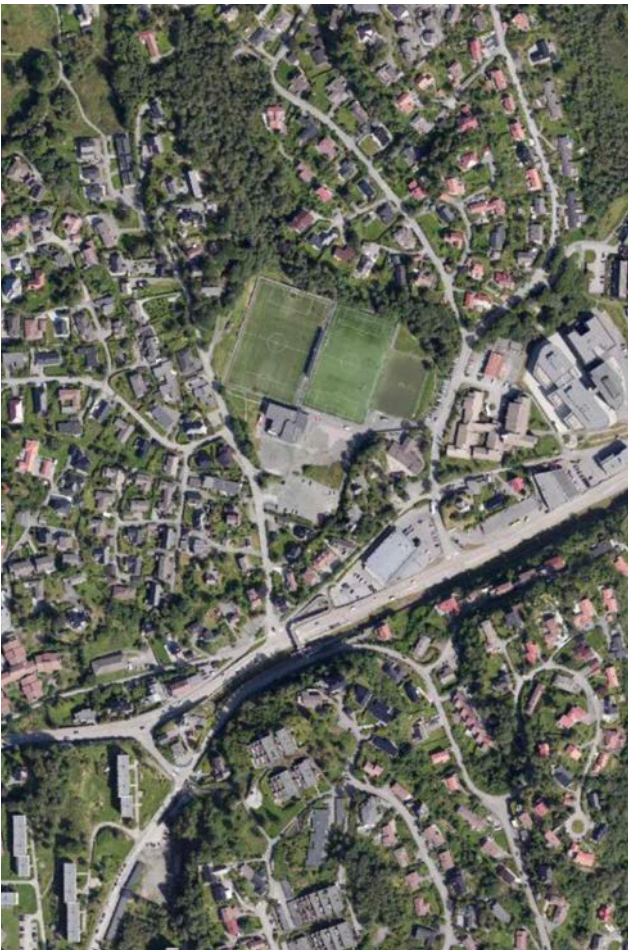
1962

1965

2005

2019

Landskap og miljø

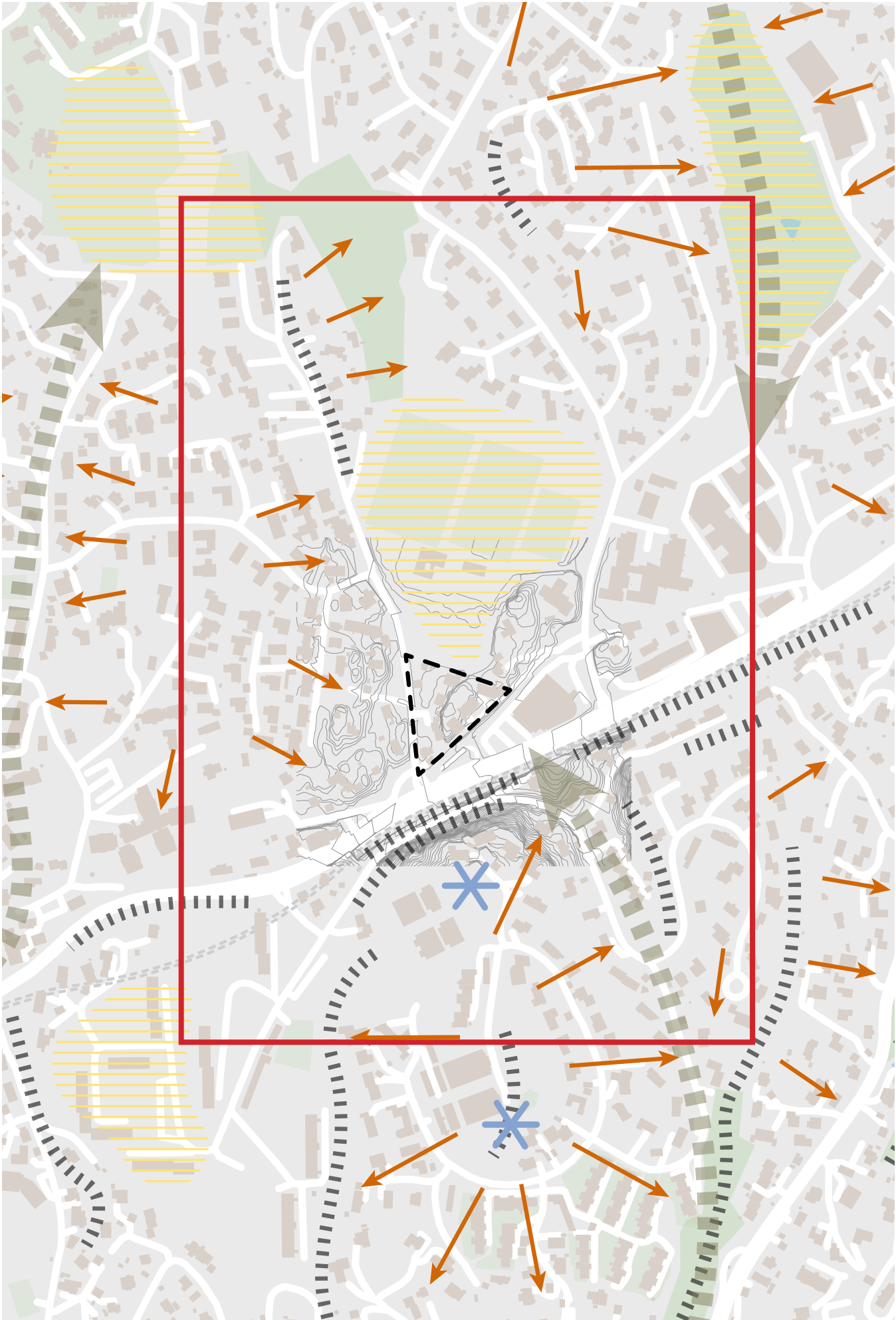
Det kupert terrenget med mange små koller, skaper flere landskapsrom, små skrenter og utsiktspunkter. Området preges av eneboliger med hager, bolig-gater, samt grøntområder i form av rekreasjonsområder og skog. Utsiktspunktene er i stor grad privatisert og felles grøntområder ligger i hovedsak i lavere områder. Rundt boligene er det flere sammenhengende hager som bidrar til det grønne preget på Skjold.

Landskapet fremstår som grønt og frodig med flere sammenhengende treklynger, spesielt langs vann og elveløp.

Sør for analyseområdet ligger Apeltunvassdraget. Deler av dette, fra Iglavatnet til Apeltunvatnet, er et viktig grøntdrag og en viktig passasje for gytefisk [4]. Det er ingen vann eller elveløp innenfor eller i tilgrensning til selve planområdet.

Nord for analyseområdet ligger Nordåsvatnet og Skjoldbukta som er offentlige rekreasjons- og friluftsområder.

Nesttun idrettspark nord for planområdet er et stort, markant anlegg som bidrar til at området får et luftig preg. Fotballbanene er etablert på området som tidligere huset Nesttun travbane og som dermed gjennom lang tid har vært et viktig, åpent landskapsrom i bydelen. Hele strekket langs bybanetraseen er et område i transformasjon, og samlet sett vil dette innebære at planarbeidet må forholde seg til både dagens situasjon, og en forventet utvikling med tettere og/eller høyere bebyggelse.

Bebyggelse

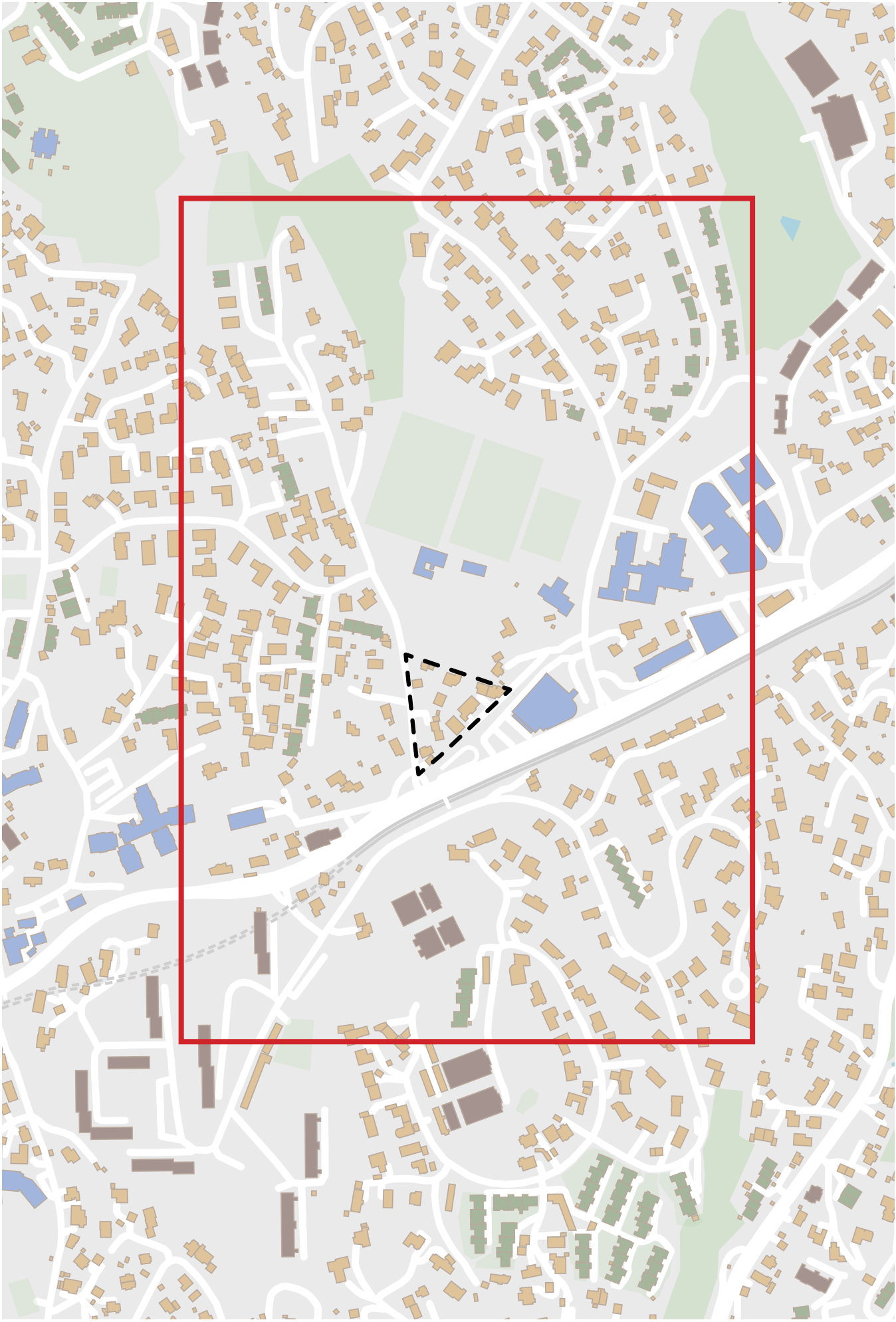
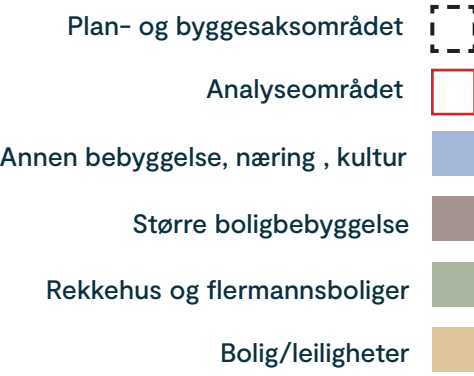
Bebyggelsen på Skjold består for det meste av blandet småhusbebyggelse med eneboliger, tomannsboliger og rekkehus. Leiligheter utgjør kun omkring 25 % av boligene[2]. Den fremtredende bygningstypen i området er lave trehus på mellom én og tre etasjer, omkranset av hager som bidrar til å gi området et grønt preg. Innenfor selve planområdet ligger det i dag seks eneboliger, og en firemannsbolig med tilhørende uthus og garasjer.

Nærings- og servicebygg ligger i hovedsak langs hovedveien, Fanavegen, nå parallell med Bybanetraseen. Dette gjør at områdets bebyggelse har en homogen struktur, med unntak av bebyggelsen langs hovedveien som er noe mer sammensatt.

De omkringliggende områdene har nokså lik typologi som analyseområdet, med unntak av noen større volumer i form av blokk- og rekkehusbebyggelse, men også noen større næringsbygg.

Bygningene i analyseområdet stammer hovedsakelig fra 1950- og 1960-tallet, da den største delen av utbyggingen på Skjold ble gjort. Dette var først og fremst eneboligbebyggelse, mens blokkbebyggelsen startet på 1970-tallet. Siden har det hovedsakelig vært mindre fortettinger, med utskilling av mindre tomter til enebolig/flermannsbolig.

I senere tid er det kommet en del større leilighetsbygg langs, og i nærhet av, bybanetraseen. Utbyggingene er i tråd med Bergen kommune sin strategi om fortetting langs bybanetrasseen. Videre er det i tråd med den nylig utgitte Naturstrategien å fortette på allerede bebygde arealer.

Bebyggelse

Enebolig 2-3 etg

Større bolig-/næringsbygg 3-6 etg

Kommunikasjon og målpunkt

Reisetid attraktorer

Butikk	2 min gange
Skole	11 min gange
Park	6 min gange
Idrett	2 min gange
Buss og bybane	2 min gange
Kultur	17 min gange eller 5 min sykkel

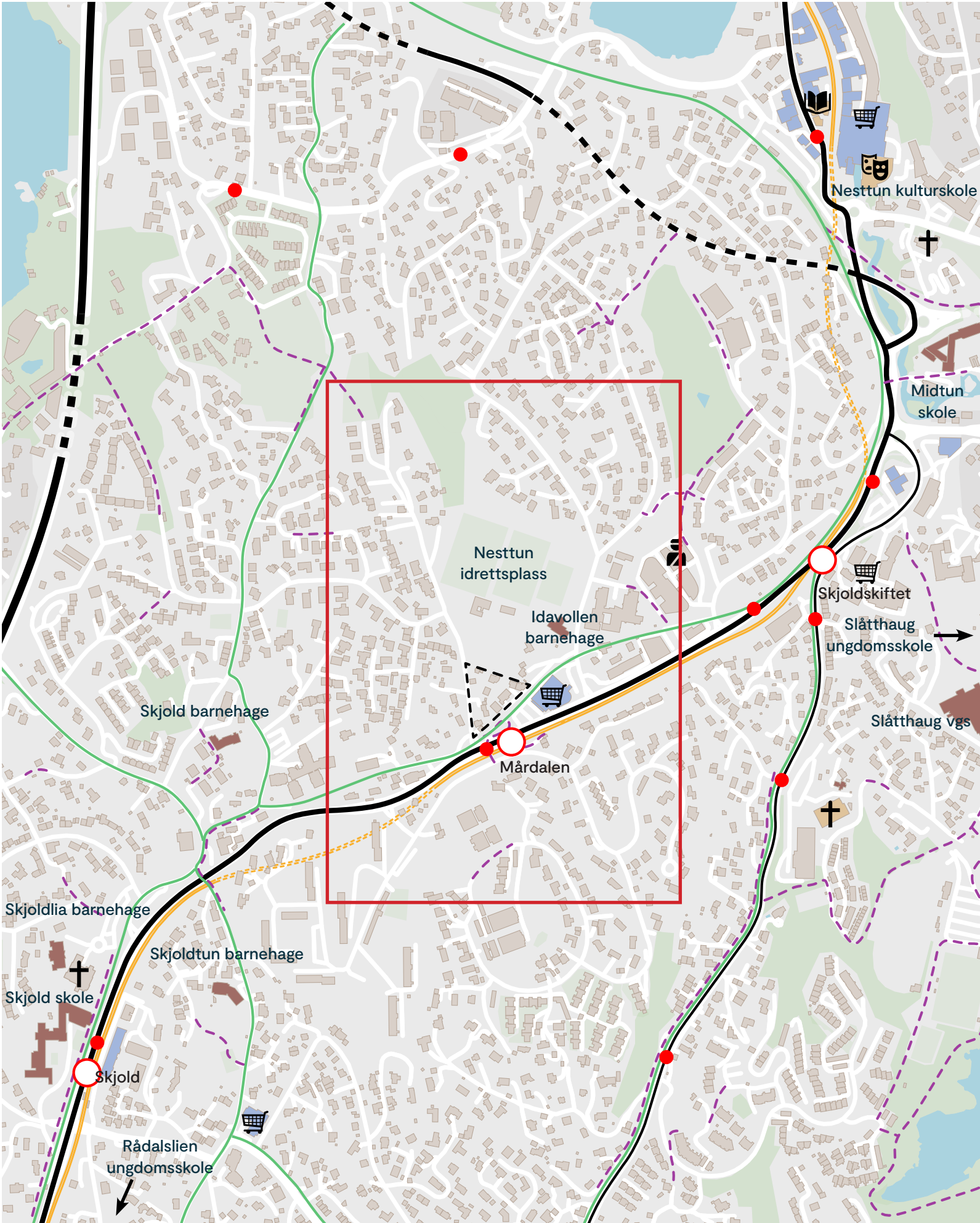
Planområdet har gode kommunikasjonsforbindelser med mindre enn 100 m til nærmeste bybane- og busstopp (Mårdalen) og gangavstand til skoler og barnehage, dagligvarebutikk, idrettsanlegg og friområder. Hovedsykkelvei langs gamle Osbanen følger planområdets grense mot øst, og knytter området mot sentrale knutepunkt for handel, service og kultur på Nesttun og Lagunen, og videre mot Bergen sentrum.

Opptaksområdene for både barne- og ungdomsskole går i dag tvers gjennom planområdet [5]. Halve planområdet sogner til Skjold barneskole (880m) og Rådalslien ungdomsskole (2000m), og den andre halve sogner til Midtun barneskole (850m) og Slåtthaug ungdomsskole (800m). Her ligger også Slåtthaug videregående skole. [Avstand målt i luftlinje fra midten av planområdet.]

Nesttun idrettsplass er hjemmebane for FanalL, med to større fotballbaner og en mindre treningsbane. Området er nå under utbedring og det etableres ytterligere en 5'er-bane. I tillegg får området trampoline, streetbasket, pumptrackbane, sandvolleyballbane, hinder-løype, lekesentral og treningsapparater [8].

Trafikkforholdene bedres med rundkjøring for av- og påstigning, snuhammer og oppstillingsplasser for busser. Det er mange myke trafikanter som benytter Tors veg mellom Mårdalen bybanestopp og idrettsparken, både til fots og med sykkel. Langs veien, som er en alminnelig boliggate med rundt 6 m bredde bredde er det ett smalt fortau på en side av veien.

- Bybanestopp ○
- Busstopp ●
- Bybane —
- Snarvei/gangvei - - -
- Hovedvei —
- Sykkelvei —
- Handel og næring ■
- Skole / barnehage ■
- Kulturtilbud ■
- Grøntareal ■

Bo- og bymiljøutfordringer

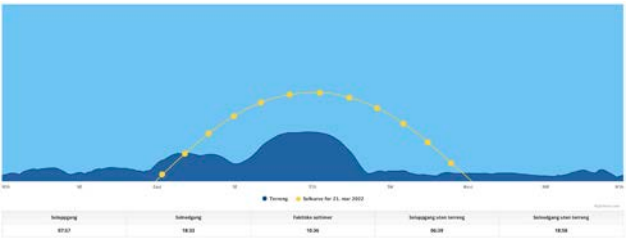
Deler av tomt ligger i gul støysone, og ytterst mot Fanavegen er en liten del innenfor rød støysone. Her er også en liten del av planområdet i ytterkanten av Faresone Ras- og skredfare (H3110_1 Aktsomhetsområder for steinsprang, jord- og flomskred og snøskred)[5]. Planområdet ligger ellers åpent til med gode solforhold. Høydedraget i sør, Skjoldhøgda, skjærer ikke for solen på dagtid/ettermiddag ved vårjevndøgn [7].

Fanavegen skaper en fysisk barriere mellom den nordlige og sydlige delen av analyseområdet. Det er få tilrettelagte krysnigspunkter, men fra planområdet er det godt tilrettelagt med gangbro over Fanavegen ved bybanestopp Myrdalen.

Aldersfordelingen blant beboerne på Skjold bærer preg av at området har mange barnefamilier. Den største aldersgruppen er 40-54 år, tett etterfulgt av 0-15 år og 25-39 år. Det er betydelig lavere andel unge voksne (20-24 år) og eldre personer som bor der. Rundt 1/3 av de eldre aldersgruppene er eneboende [2].

I Folkehelseundersøkelsen for Bergen 2019 [2] kommer Skjold godt ut på de aller fleste punkter. Området netto tilflytting av barn (+1,3), under gjennomsnitt på barnevernstiltak og melder om tilfredsstillende sosiale nettverk. De aller fleste barn deltar organisert idrett og/eller kulturskolen. Beboerne har høy utdanning og medianinntekten er over gjennomsnitt, og de skårer høyt på generell tillit og trivsel i nabolaget.

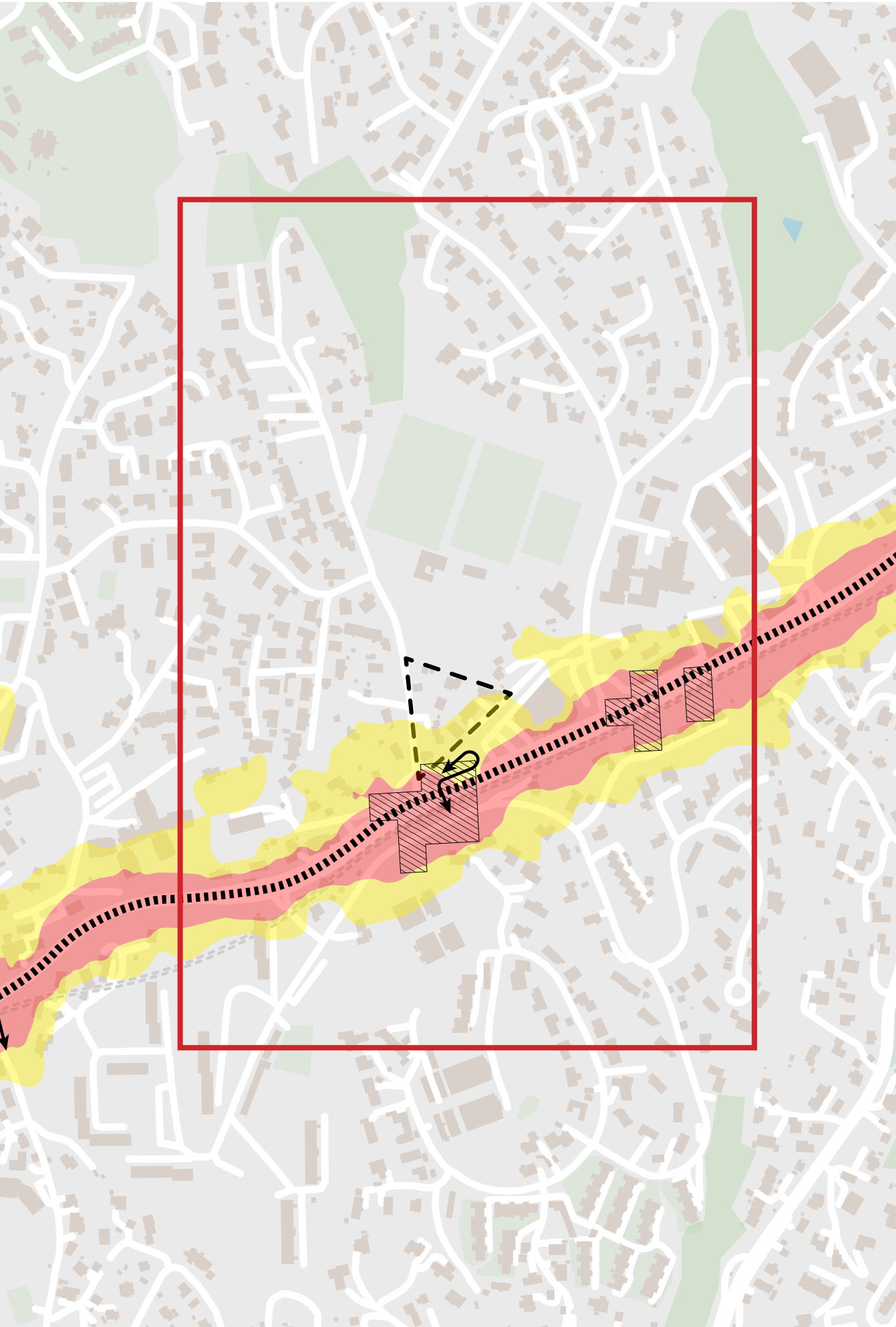
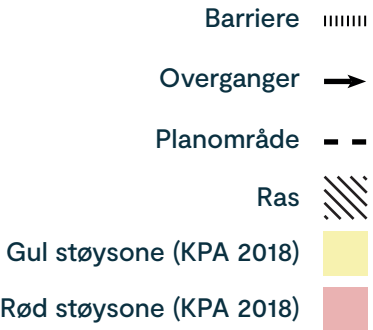
Blant ungdom skiller Skjold seg noe negativ ut når det kommer til søvn (under snitt på nok søvn for 8.klassinger) og psykiske plager/bekymringer for noe hjemme (over

Solcurve på tomt 21. mars

snitt). Samtidig melder ungdom i Fana bydel om ensomhet og at de er lite fornøyd med treffsteder for ungdom (Folkehelseprofil 2017)[2].

Tilbygg og rehabilitering av Midtun skole sto ferdig i 2021, og skolen har i dag kapasitet til 500 elever. Frem mot 2024 er det også avsatt midler til konseptutvikling for rehabilitering og nybygg på Slåtthaug skole. Det er forventet en liten nedgang i elevtall i bydel Fana frem mot 2030[1]. I Skolebruksplanen for Bergen 2021-2030 er det ikke trukket frem noen kapasitetsutfordringer på aktuelle skolene. En justering av skolegrensene gjennom planområdet kan med fordel vurderes ut ifra eventuell ny bebyggelse.

1:5000

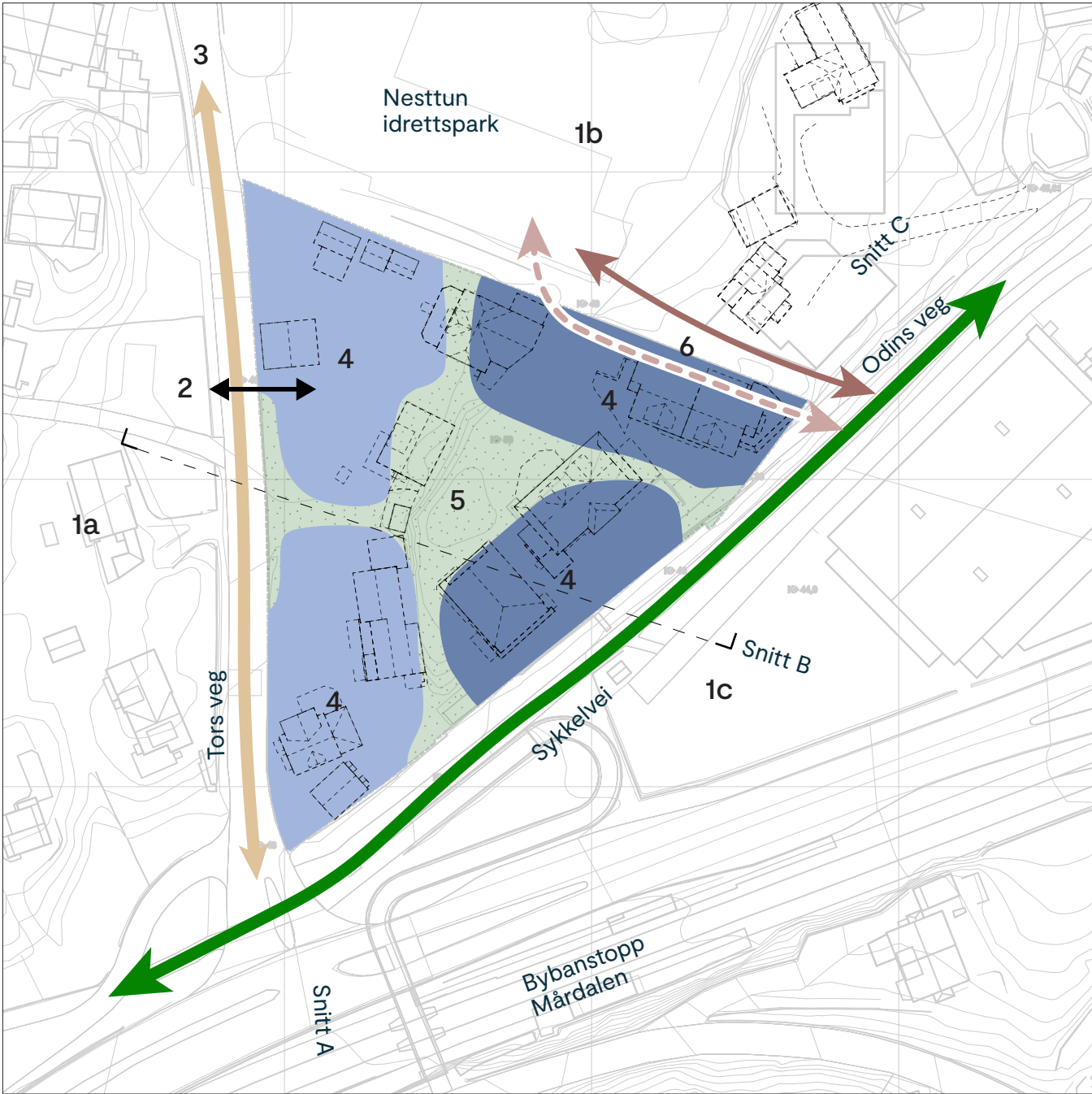
Anbefalingskart

- 1. Planområdet henvender seg mot tre ulike miljøer: a) Boliggate i vest, b) idrettsparken og mulig ny bebyggelse i nord, og c) sykkelvei, handel og trafikk i øst. Prosjektet bør gis en tydelig henvendelse tilpasset de ulike miljøene.
- 2. Innkjørsel fra Tors veg. Krysset mot Fanavegen er bedre dimensjonert til å ta i mot mer trafikk enn Odins veg. Unngår økt trafikk parallelt med sykkelvegen og slipper å krysse sykkelvei som ikke er lysregulert.
- 3. Det mangler en trygg og god forbindelse for myke trafikanter langs Tors veg mellom idrettsanlegget og bybane- og busstopp. Situasjonen er ikke utbedret i forbindelse med utbygging av Nesttun idrettspark.
- 4. Lavere bebyggelse mot vest tilpasset eneboligbebyggelse, og høyere bebyggelse mot øst og nord (Rema 1000, Idrettsparken og PlanID 64460000 Odins veg).
- 5. Videreføre det grønne preget fra eneboligbebyggelsen. Grøntområde bør få kontakt med gatene.

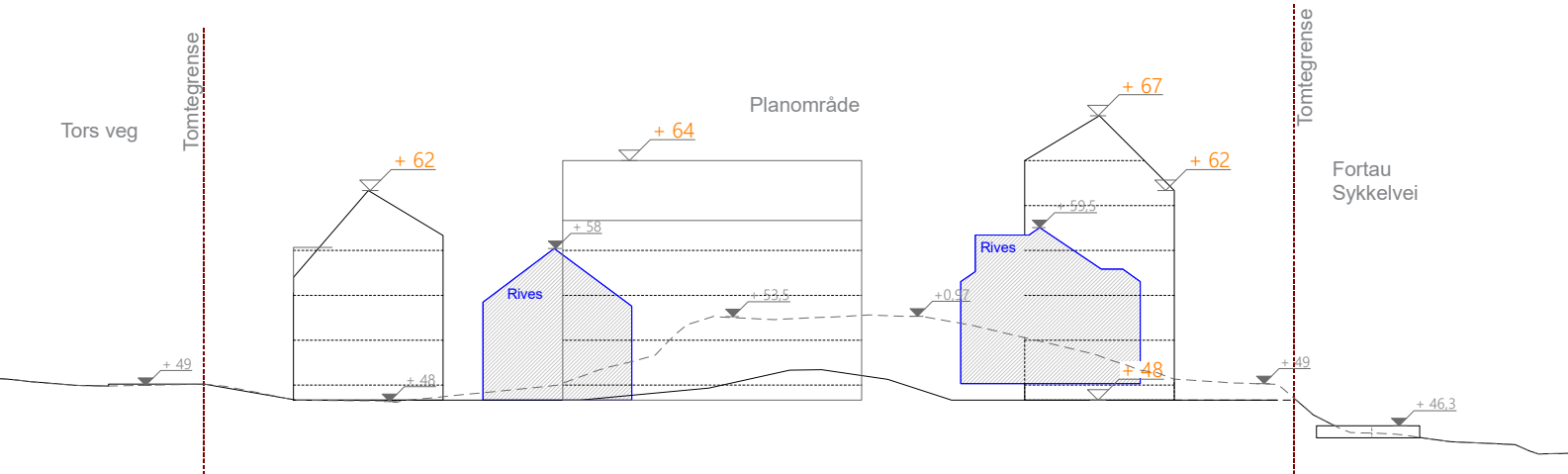
- 6. Underbygge snarvei til idrettsanlegget fra Odins veg som skal etableres iht PlanID 64460000 Odins veg.
- 7. Området har stor overvekt av eneboliger og rekkehus, med kun 25 % leiligheter og en klar overvekt av barnefamilier. En økning i volumet av leiligheter vil muliggjøre større sosial mobilitet innenfor området.

Illustrasjoner fra utstillingen NABO: Hvordan skal vi bo sammen?

ANBEFALINGSKART

PRINSIPPSNITT B

Kildeliste

1

Skolebruksplan for Bergen 2021-2030
<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/skolebruksplan-for-bergen-2021-2030/skolebruksplan-for-bergen-2021-2030>

2

Folkehelseoversikt Levekår og helse i Bergen 2019
<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/folkehelse/statistikk-og-rapporter/folkehelseoversikt-for-bergen-rapporter>

3

Vedlegg til bestemmelsene 3: Veileder til stedsanalyse, Bergen kommune
<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/kommuneplanens-arealdel-2018/kpa2018-ble-vedtatt-i-bystyret-19-juni-2019>

4

Stedsanalyse Skjold og Trafikkanalyse Skjold, Bergen kommune
<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/arealplaner/nyheter/stedsog-trafikkanalyse-pa-skjold>

5

Bergenskart; plankart, byggesakskart, skolebruksplan, veier og stier
<https://www.bergenskart.no/portal/apps/sites/#/bergenskart>

6

Miljøstatus; kulturminner, arts mangfold mv.
<https://www.bergenskart.no/portal/apps/sites/#/bergenskart>

7

Soldiagram
<https://suncurves.com>

8

Nesttun idrettspark / Fana IL
<https://www.fanafotball.no/klubben/anlegg/slik-oppgraderes-nesttun-idrettsplass/>

9

Kulturminner
<https://www.kulturminnesok.no/kart/?q=&am-county=&lokenk=location&am-lok=&am-lokdating=&am-lokconservation=&am-enk=&am-enkdating=&am-enkconservation=&bm-county=&bm-municipality=&cp=1&bounds=60.310699055864795,5.3450363874435425,60.30836614654647,5.349971652030945&zoom=18&id=4b3378d1-633f-11eb-9df2-005056bf3d73>

10

Historiske foto
<https://marcus.uib.no/instance/spatialthing/89742320-a6fa-4f3f-a036-ad8a66fc86d>

11

Foto bebyggelse i dag
google streetview
egne foto

12

KPA2018 Vedlegg til bestemmelsene 3: Veiledning til stedsanalyse
<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/kommuneplanens-arealdel-2018/kpa2018-ble-vedtatt-i-bystyret-19-juni-2019>

